

ZAKONO IZGLEDU I UPOTREBI GRBA, ZASTAVE I HIMNE REPUBLIKE SRBIJE
(*"Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 10/2023*)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se izgled i upotreba grba, zastave i himne Republike Srbije.

Predstavljanje Republike Srbije

Član 2

Grbom, zastavom i himnom Republike Srbije predstavlja se Republika Srbija i izražava pripadnost Republici Srbiji.

Grb, zastava i himna Republike Srbije mogu se upotrebljavati samo u obliku i sa sadržinom koji su utvrđeni Ustavom Republike Srbije i ovim zakonom.

Osnovno pravilo o isticanju grba i zastave Republike Srbije

Član 3

Ako se grb, odnosno zastava Republike Srbije ističe u Republici Srbiji zajedno sa drugim domaćim ili stranim grbovima ili zastavama, grb, odnosno zastava Republike Srbije stavlja se na počasno mesto, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Ograničenja prilikom upotrebe grba i zastave Republike Srbije

Član 4

Na zastavu i u grb Republike Srbije ne može se ništa ispisati, odnosno upisati, niti se oni mogu menjati.

Izuzetno, ako je to posebnim zakonom propisano, zastava ili grb Republike Srbije može se upotrebiti kao sastavni deo drugih amblema, odnosno znakova, ili se na zastavi Republike Srbije može ispisati određeni datum ili naziv.

Član 5

Grb i zastava Republike Srbije ne mogu se upotrebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obeležavanje robe ili usluge.

Član 6

Grb i zastava Republike Srbije ne smeju se upotrebljavati ako su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu, već se povlače iz upotrebe.

Član 7

Grb i zastava Republike Srbije mogu se upotrebljavati u umetničkom stvaralaštvu, nastavnom i obrazovnom radu na način kojim se ne vređa javni moral, ugled i dostojanstvo Republike Srbije.

Pravilo o isticanju grba, odnosno zastave strane države

Član 8

Grb, odnosno zastava strane države mogu se isticati u Republici Srbiji samo uz grb, odnosno zastavu Republike Srbije, osim ako potvrđenim međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Izvornik

Član 9

Izvornik Velikog i Malog grba, izvornik zastave Republike Srbije i notni zapis himne Republike Srbije utvrđuje Vlada.

Izvornik Velikog i Malog grba i izvornik zastave Republike Srbije i melodijsko-tonski zapis himne Republike Srbije čuvaju se u Generalnom sekretarijatu Vlade.

II IZGLED I UPOTREBA GRBA

Veliki i Mali grb

Član 10

Grb Republike Srbije jeste grb utvrđen Zakonom o grbu Kraljevine Srbije od 16. juna 1882. godine i koristi se kao Veliki grb i kao Mali grb.

Izgled Velikog grba

Član 11

Veliki grb jeste crveni štit na kojem je, između dva zlatna krina u podnožju, dvoglavi srebrni orao, zlatno oružan i istih takvih jezika i nogu, sa crvenim štitom na grudima na kojem je srebrni krst između četiri ista takva ocila bridovima okrenutih ka vertikalnoj gredi krsta. Štit je krunisan zlatnom krunom i zaogrnut porfirom vezenom zlatom, ukrašenom zlatnim resama, uvezanom zlatnim gajtanom sa istim takvim kićankama, postavljenom hermelinom i krunisanom zlatnom krunom.

Izgled Malog grba

Član 12

Mali grb jeste crveni štit na kojem je, između dva zlatna krina u podnožju, dvoglavi srebrni orao, zlatno oružan i istih takvih jezika i nogu, sa crvenim štitom na grudima na kojem je srebrni krst između četiri ista takva ocila bridovima okrenutih ka vertikalnoj gredi krsta. Štit je krunisan zlatnom krunom.

Upotreba Velikog grba

Član 13

Veliki grb se upotrebljava:

1) na zgradama Narodne skupštine, predsednika Republike, Vlade, Ustavnog suda, Vrhovnog suda, Vrhovnog javnog tužilaštva, Visokog saveta sudstva, Visokog saveta tužilaštva, Narodne banke Srbije, Državne revizorske institucije, Zaštitnika građana i na zgradama diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Srbije u inostranstvu;

2) u službenim prostorijama predsednika Republike, predsednika Narodne skupštine, predsednika Vlade, predsednika Ustavnog suda, predsednika Vrhovnog suda, Vrhovnog javnog tužioca,

predsednika Visokog saveta sudstva, predsednika Visokog saveta tužilaštva, guvernera Narodne banke Srbije, predsednika Državne revizorske institucije i Zaštitnika građana;

3) u sastavu državnog pečata, u skladu sa zakonom kojim se uređuje državni pečat;

4) u sastavu pečata i štambilja Narodne skupštine, predsednika Republike, Vlade, Ustavnog suda, Vrhovnog suda, Vrhovnog javnog tužilaštva, Visokog saveta sudstva, Visokog saveta tužilaštva, Narodne banke Srbije, Državne revizorske institucije i Zaštitnika građana;

5) na zvaničnim pozivnicama, čestitkama i sl. koje koristi predsednik Republike;

6) na novcu (novčanicama, kovanom novcu, prigodnom i jubilarnom novcu) i meničnim blanketima koje izdaje Narodna banka Srbije.

Upotreba Malog grba

Član 14

Mali grb se upotrebljava:

1) na zgradama ostalih državnih organa, organa pokrajinske autonomije i lokalne samouprave i javnih službi i u njihovim službenim prostorijama;

2) u sastavu ostalih pečata i štambilja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pečat državnih i drugih organa.

Ostali slučajevi upotrebe Malog grba

Član 15

Mali grb može se upotrebljavati:

1) prilikom proslava, svečanosti i drugih kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su značajne za Republiku Srbiju;

2) prilikom međunarodnih susreta, političkih, naučnih, kulturno-umetničkih, sportskih i drugih skupova na kojima je Republika Srbija predstavljena, u skladu sa pravilima i praksom održavanja tih skupova;

3) u sastavu obrazaca javnih isprava, kad je to predviđeno zakonom i propisom donesenim na osnovu zakona;

4) u sastavu oznaka na uniformama službenih lica državnih organa, kad je to predviđeno zakonom i propisom donesenim na osnovu zakona;

5) na zvaničnim pozivnicama, čestitkama i sl. koje koriste predsednik i potpredsednici Narodne skupštine, predsednik Vlade, potpredsednici Vlade i ministri, predsednik Ustavnog suda, predsednik Vrhovnog suda, Vrhovni javni tužilac, predsednik Visokog saveta sudstva, predsednik Visokog saveta tužilaštva, guverner Narodne banke Srbije, predsednik Državne revizorske institucije i Zaštitnik građana;

6) na vojnim zastavama Republike Srbije i komandnim i rangovnim zastavama, prema propisima kojima se ustanovljavaju te zastave;

7) na vazduhoplovima, brodovima i drugim plovnim objektima, pod uslovima utvrđenim posebnim propisom;

8) u drugim slučajevima, ako njegova upotreba nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Isticanje sa drugim grbovima

Član 16

Ako se grb Republike Srbije ističe u Republici Srbiji zajedno sa jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili drugih sličnih amblema, grb Republike Srbije nalazi se, zavisno od načina postavljanja tih grbova:

- 1) u centru kruga, tako da se jasno vidi - ako su drugi grbovi poređani u krug;
- 2) u temenu polukruga - ako su grbovi poređani u polukrug;
- 3) na prvom mestu u vrsti, odnosno s leve strane, spreda gledano - ako su grbovi poređani u vrstu;
- 4) na desnoj strani, spreda gledano, od grba strane države ili međunarodne organizacije - ako se taj grb ističe u Republici Srbiji prilikom zvanične posete ovlašćenog predstavnika strane države ili međunarodne organizacije.

III IZGLED I UPOTREBA ZASTAVE

Državna i Narodna zastava

Član 17

Zastava Republike Srbije postoji i koristi se kao Državna zastava i kao Narodna zastava, sa razmerama 3:2 (dužina prema visini).

Državna zastava

Član 18

Državna zastava jeste horizontalna trobojka sa poljima istih visina, odozgo na dole: crvena, plava i bela, a preko svega je, centra pomenog ka jarbolu za 1/7 ukupne dužine zastave - Mali grb.

Narodna zastava

Član 19

Narodna zastava jeste horizontalna trobojka sa poljima istih visina, odozgo na dole: crvena, plava i bela.

Upotreba Državne zastave

Član 20

Državna zastava stalno se vije na glavnom ulazu u zgrade državnih organa, izuzev Narodne skupštine, i u njihovim službenim prostorijama.

Državna zastava vije se:

- 1) na glavnom ulazu u zgradu Narodne skupštine u vreme zasedanja i na državni praznik Republike Srbije;
- 2) na glavnom ulazu u zgrade organa pokrajinske autonomije i lokalne samouprave i javnih službi na državni praznik Republike Srbije.

Ako se u jednoj zgradi nalaze službene prostorije više državnih organa, vije se jedna zastava.

Posebni slučajevi upotrebe Državne zastave

Član 21

Državna zastava upotrebljava se na vazduhoplovu, brodu ili drugom plovnom objektu radi označavanja njihove pripadnosti Republici Srbiji, pod uslovima i na način koji su utvrđeni posebnim propisima.

Isticanje na biračkim mestima

Član 22

Državna zastava ističe se na biračkim mestima na dan izbora za državne organe.

Isticanje u dane žalosti

Član 23

U dane žalosti svi državni organi, organi pokrajinske autonomije i lokalne samouprave i javne službe ističu državnu zastavu Republike Srbije na pola koplja odnosno jarbola.

Ostali slučajevi isticanja Državne zastave

Član 24

Državna zastava može se isticati:

- 1) na proslavama i drugim svečanim manifestacijama kojima se zvanično obeležavaju događaji značajni za Republiku Srbiju;
- 2) prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umetničkih, sportskih i dr.) na kojima Republika Srbija učestvuje ili je reprezentovana, u skladu sa pravilima i praksom održavanja takvih skupova;
- 3) u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Standarta

Član 25

Standarta je Državna zastava kvadratnog oblika koju koriste predsednik Republike i predsednik Narodne skupštine.

Standarta predsednika Republike

Član 26

Standarta predsednika Republike jeste horizontalna trobojka koja, unutar bele bordure sa naizmeničnim nizom plavih i crvenih trouglova temenima upolje i sa po jednom crvenom deltoidom u svakom uglu, ima polja istih visina, odozgo na dole: crveno, plavo i belo, a preko tih polja Veliki grb.

Standarta predsednika Narodne skupštine

Član 27

Standarta predsednika Narodne skupštine jeste horizontalna trobojka sa poljima istih visina, odozgo na dole: crveno, plavo i belo, a preko tih polja je Veliki grb.

Upotreba Narodne zastave

Član 28

Narodna zastava stalno se vije na glavnom ulazu u zgradu Narodne skupštine i glavnom ulazu u zgrade organa pokrajinske autonomije i lokalne samouprave i javnih službi.

Ako se u jednoj zgradi nalaze službene prostorije više organa pokrajinske autonomije i lokalne samouprave i javnih službi, vije se jedna zastava.

Narodna zastava ističe se na biračkim mestima na dan izbora za organe pokrajinske autonomije i lokalne samouprave.

Ako se izbori za državne organe i organe pokrajinske autonomije odnosno lokalne samouprave održavaju istovremeno, na biračkim mestima ističe se Državna zastava.

Ostali slučajevi upotrebe Narodne zastave

Član 29

Narodna zastava može se isticati:

- 1) prilikom proslava, svečanosti i drugih kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija;
- 2) u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Isticanje sa drugim zastavama

Član 30

Ako se zastava Republike Srbije ističe u Republici Srbiji zajedno sa drugim domaćim ili stranim zastavama, zastava Republike Srbije, zavisno od načina postavljanja tih zastava, nalazi se:

- 1) u centru kruga, tako da se jasno vidi - ako su druge zastave poređane u krug;
- 2) u temenu polukruga - ako su zastave poređane u polukrug;
- 3) na čelu kolone - ako su zastave poređane u kolonu;
- 4) na prvom mestu u vrsti, odnosno s leve strane, spreda gledano - ako su zastave poređane u vrstu;
- 5) na čelu grupe - ako su zastave raspoređene u grupu.

Ako se koplje zastave Republike Srbije ukršta sa kopljem druge zastave, koplje zastave Republike Srbije mora biti postavljeno ispred koplja te zastave, spreda gledano.

Ako se zastava Republike Srbije ističe zajedno sa dve druge zastave, zastava Republike Srbije nalazi se u sredini.

Ako se zastava Republike Srbije ističe pored neke druge zastave, ona se uvek nalazi s leve strane, spreda gledano. Izuzetno, zastava Republike Srbije nalazi se na desnoj strani, spreda gledano, od zastave strane države ili međunarodne organizacije ako se ta zastava ističe u Republici Srbiji prilikom zvanične posete ovlašćenog predstavnika strane države ili međunarodne organizacije.

Pravila o isticanju zastave

Član 31

Ako se zastava Republike Srbije ističe preko ulice ili trga u vertikalnom položaju, položaj zastave treba da bude takav da gornje polje zastave bude na:

- 1) severnoj strani - ako je pravac ulice istok - zapad, odnosno zapad - istok;
- 2) istočnoj strani - ako je pravac ulice sever - jug, odnosno jug - sever;
- 3) istočnoj strani kružnog trga.

Ako se zastava Republike Srbije ističe vertikalno na stolu, bini ili kakvom drugom počasnom mestu, gornje polje zastave jeste prvo s leve strane, спреда gledano.

Ako se zastava Republike Srbije ističe na govornici, može se postaviti na koplju sa desne strane govornika ili na zidu iza govornika, tako da je govornik ne zaklanja.

Ako se zastava Republike Srbije polaže na odar, njome se može pokriti kovčeg po dužini, i to tako da se gornje polje zastave nalazi s leve strane, спреда gledano. Zastava se sa kovčega mora ukloniti na dostojanstven način pre polaganja kovčega u grobnicu i ne sme doći u dodir sa tlom.

Pravila o vremenu isticanja

Član 32

Zastava Republike Srbije se, po pravilu, ističe dok traje obdаница. Po noći i za vreme nepovoljnih atmosferskih prilika zastava se ne ističe. Izuzetno, zastava se može isticati i noću pod uslovom da je na odgovarajući način osvetljena.

Zastava Republike Srbije podiže se i spušta, ističe i skida, odnosno pronosi uz uobičajene počasti (ustajanje, pozdravljanje i dr.).

Zabranjeni načini izlaganja

Član 33

Zastava Republike Srbije ne sme biti izložena tako da dodiruje tle, niti kao podloga, podmetač, prostirka, zavesа ili draperija. Zastavom se ne mogu prekrivati vozila ili drugi predmeti, niti se mogu ukrašavati konferencijski stolovi ili govornice, osim u formi stone zastavice.

IV HIMNA REPUBLIKE SRBIJE

Tekst

Član 34

Himna Republike Srbije jeste svečana pesma "Bože pravde" Jovana Đorđevićа, na muziku Davorina Jenka, sa tekstom koji glasi:

"Bože pravde, ti što spase
od propasti dosad nas,
čuj i odsad naše glase
i od sad nam budi spas.

Moćnom rukom vodi, brani
budućnosti srpske brod,
Bože spasi, Bože hrani,
srpske zemlje, srpski rod!

Složi srpsku braću dragu
na svak dičan slavan rad,
sloga biće poraz vragu
a najjači srpstvu grad.

Nek na srpskoj blista grani
bratske sloge zlatan plod,
Bože spasi, Bože hrani
srpske zemlje, srpski rod!

Nek na srpsko vedro čelo
tvog ne padne gneva grom
Blagoslovi Srbu selo
polje, njivu, grad i dom!

Kad nastupe borbe dani
k' pobedi mu vodi hod
Bože spasi, Bože hrani
srpske zemlje, srpski rod!

Iz mračnoga sinu groba
srpske slave novi sjaj
nastalo je novo doba
Novu sreću, Bože daj!

Otadžbinu srpsku brani
pet vekovne borbe plod
Bože spasi, Bože brani
moli ti se srpski rod!"

Kad se izvodi himna Republike Srbije

Član 35

Himna Republike Srbije, po pravilu, izvodi se:

- 1) prilikom svečanosti polaganja zakletve predsednika Republike;
- 2) pri ispraćaju predsednika Republike iz Republike Srbije u zvaničnu posetu stranoj državi i njegovom povratku u Republiku Srbiju;
- 3) na proslavama povodom Dana državnosti Republike Srbije;
- 4) prilikom odavanja pošte Neznanom junaku na Avali;
- 5) pri zvaničnom dolasku u Republiku Srbiju, odnosno pri ispraćaju iz Republike Srbije šefa strane države ili vlade i ovlašćenog predstavnika međunarodne organizacije;
- 6) prilikom polaganja venaca zvaničnih predstavnika Republike Srbije na groblja, grobove i druga spomen-obeležja boraca i žrtava rata.

Drugi slučajevi

Član 36

Himna Republike Srbije može se izvoditi:

- 1) na proslavama i drugim svečanim manifestacijama kojima se zvanično obeležavaju događaji značajni za Republiku Srbiju;
- 2) na sahranama zaslužnih građana, kad im se u ime Republike Srbije ukazuje posebna počast, u skladu sa propisom Vlade;
- 3) prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umetničkih, sportskih i dr.) na kojima Republika Srbija zvanično učestvuje ili je reprezentovana, u skladu sa pravilima i praksom održavanja takvih skupova;
- 4) u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Pravila o izvođenju himne Republike Srbije

Član 37

Himna Republike Srbije izvodi se: sviranjem, pevanjem ili i sviranjem i pevanjem.

U tekstu i melodiji himne Republike Srbije ne mogu se prilikom izvođenja vršiti nikakve izmene.

Izuzetno, mogu se izvoditi samo prve dve strofe himne Republike Srbije, u skladu sa propisom Vlade iz člana 39. ovog zakona.

Član 38

Himna Republike Srbije izvodi se uz odavanje uobičajene počasti svih prisutnih (ustajanje, pozdravljanje i dr.).

Ako se himna Republike Srbije izvodi u Republici Srbiji zajedno sa himnom strane države ili svečanom pesmom međunarodne organizacije, izvodi se prvo himna strane države ili svečana pesma međunarodne organizacije, a zatim himna Republike Srbije.

V OVLAŠĆENJA ZA DONOŠENJE PROPISA

Ovlašćenje za Vladu

Član 39

Vlada propisuje bliže kriterijume, način i uslove za izvođenje himne Republike Srbije.

Ovlašćenja za nadležne ministre

Član 40

Bliže propise o načinu upotrebe himne, grba i zastave Republike Srbije donose:

- 1) ministar nadležan za odbranu - o njihovoj upotrebi u Vojsci Srbije;
- 2) ministar nadležan za unutrašnje poslove, u sporazumu sa ministrom nadležnim za odbranu - za određene objekte na granici Republike Srbije i druge objekte u Republici Srbiji u blizini granice;
- 3) ministar nadležan za spoljne poslove - za diplomatska i konzularna predstavništva Republike Srbije u inostranstvu i za zvanične dokumente Ministarstva spoljnih poslova (punomoćja, korice za zaključivanje međunarodnih ugovora, ratifikacioni instrumenti i sl.);
- 4) ministar nadležan za saobraćaj - za vazduhoplove, brodove ili druge plovne objekte, radi označavanja njihove državne pripadnosti Republici Srbiji.

VI KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji

Član 41

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice:

- 1) ako upotrebi zastavu, himnu ili grb Republike Srbije u obliku ili sa sadržinom ili melodijom koji nisu utvrđeni Ustavom Republike Srbije ili zakonom (član 2. stav 2. ovog zakona);
- 2) ako zastavu ili grb Republike Srbije upotrebi kao robni ili uslužni žig, uzorak, model ili bilo koji drugi znak za obeležavanje robe ili usluga (član 5. ovog zakona);
- 3) ako istakne grb ili zastavu strane države u Republici Srbiji bez isticanja grba, odnosno zastave Republike Srbije, osim ako potvrđenim međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno (član 8. ovog zakona).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000 do 25.000 dinara.

Član 42

Novčanom kaznom od 40.000 do 400.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako istakne zastavu ili grb Republike Srbije koji su oštećeni ili nepodobni za upotrebu (član 6. ovog zakona).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000 do 20.000 dinara.

Novčanom kaznom od 5.000 do 20.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako istakne zastavu ili grb Republike Srbije koji su oštećeni ili nepodobni za upotrebu (član 6. ovog zakona).

Zaštitna mera

Član 43

Učiniocima prekršaja iz čl. 41. i 42. ovog zakona može se uz kaznu izreći zaštitna mera oduzimanja predmeta kojima je izvršen prekršaj.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje podzakonskih propisa

Član 44

Vlada i nadležni ministri iz člana 40. ovog zakona doneće podzakonske akte za sprovođenje ovog zakona u roku od 90 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Prestanak važenja pojedinih zakona

Član 45

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

- 1) Zakon o upotrebi zastave, himne i grba Savezne Republike Jugoslavije ("Službeni list SRJ", br. 66/93 i 24/94);
- 2) Zakon o upotrebi grba Socijalističke Republike Srbije ("Službeni glasnik SRS", broj 6/85).

Stupanje na snagu zakona

Član 46

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".